

บทที่ 4

ชุมชนเครือข่ายแหล่งเรียนรู้การป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน ในจังหวัดเชียงใหม่

ตามวัตถุประสงค์ประการแรกของโครงการฯ ต้องการให้คัดเลือกชุมชนเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และชุมชนต้นแบบในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ในเขตพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 25 อำเภอ ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาวิกฤตหมอกควันและเป็นชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน ผู้นำและกลุ่มเยาวชน ในการนี้ทางโครงการฯ จึงคัดเลือกชุมชนทั้ง 50 ชุมชนเพื่อร่วมเป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้และร่วมกันจัดตั้งกองทุนสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน ซึ่งทางโครงการฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และแผนการดำเนินการของเครือข่ายกองทุนดังต่อไปนี้

4.1 เครือข่ายแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายกองทุนสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน

ทางโครงการฯ เล็งเห็นว่าการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ คือ เครือข่ายแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาโดยประยุกต์ให้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเป็นชุมชนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันร่วมกับทางโครงการฯ และจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเครือข่ายแหล่งเรียนรู้จะได้เป็นต้นแบบในการสร้างเครือข่ายให้กับชุมชนอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาของเครือข่ายแหล่งเรียนรู้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ดังนั้นทางโครงการฯ จึงเห็นว่านอกจากการเป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง 50 ชุมชนแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการ คือ การร่วมกันจัดตั้งกองทุนสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญทำให้แต่ละเครือข่ายมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง อีกทั้งช่วยสนับสนุนให้ชุมชนต่อยอดกองทุนเพื่อทำกิจกรรมลดปัญหาหมอกควันและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งทางโครงการฯ มีเกณฑ์ในการพิจารณาและคัดเลือกชุมชนดังต่อไปนี้

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกชุมชนเครือข่ายแหล่งเรียนรู้และกองทุน

- 1) ชุมชนที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดปัญหาหมอกควันตามลักษณะภูมิศาสตร์ของระบบภูมิสารสนเทศ (Geographical Information System: GIS) หรือ

2) เป็นชุมชนที่สมัครเข้าร่วม “โครงการประกวดชุมชนต้นแบบปลอดเผา ไร่ควันพิษ” โดยกรมควบคุมมลพิษร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือ

3) เป็นชุมชนที่เคยเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน” กับทางโครงการฯ หรือ

4) ชุมชนสนใจและกระตือรือร้นที่จะดำเนินกิจกรรมลดปัญหาการเผา การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน หรือ

5) ชุมชนนั้นมีรูปแบบหรือวิธีการจัดการปัญหาหมอกควันที่น่าสนใจและสามารถนำไปเผยแพร่ให้กับชุมชนอื่น ๆ ต่อไปได้

4.1.2 ข้อมูลชุมชนตามระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) ของจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลชุมชนตามระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) ของจังหวัดเชียงใหม่ เสนอเกี่ยวกับที่ตั้ง อาณาเขต การแบ่งเขตการปกครอง สิ่งปกคลุมดิน และจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในแต่ละอำเภอ รายละเอียดแสดงดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.1-4.40 และรูปที่ 4.1)

1) อำเภอแม่แตง

อำเภอแม่แตงตั้งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอเชียงดาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอพร้าว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย อำเภอแม่ริม และอำเภอสะเมิง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอป่า (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 ตำบล 128 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลสันมหาพน 10 หมู่บ้าน	2. ตำบลแม่แตง 8 หมู่บ้าน
3. ตำบลจี้เหล็ก 10 หมู่บ้าน	4. ตำบลช่อแล 16 หมู่บ้าน
5. ตำบลแม่หอพระ 9 หมู่บ้าน	6. ตำบลสบเปิง 13 หมู่บ้าน
7. ตำบลบ้านเป้า 7 หมู่บ้าน	8. ตำบลสันป่ายาง 5 หมู่บ้าน
9. ตำบลป่าแป๋ 14 หมู่บ้าน	10. ตำบลเมืองเก่า 5 หมู่บ้าน
11. ตำบลบ้านช้าง 5 หมู่บ้าน	12. ตำบลกื้ดช้าง 8 หมู่บ้าน
13. อินทจิล 18 หมู่บ้าน	

ประชากร 74,314 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 54.53 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.1 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอแม่แตง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	3,456.49	91.55
พื้นที่เกษตรกรรม	263.15	6.97
พื้นที่อยู่อาศัย	38.08	1.01
พื้นที่แหล่งน้ำ	12.34	0.33
พื้นที่อื่น ๆ	5.42	0.14

ตาราง 4.2 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอแม่แตง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	31
2551	26
2552	11
2553	33
รวม	101

2) อำเภอสะเมิง

อำเภอสะเมิงมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอปาย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) และอำเภอแม่แตง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอแม่ริมและอำเภอหางดง

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอแม่วาง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกัลยาณิวัฒนา และอำเภอแม่แจ่ม

อำเภอสะเมิงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 45 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลสะเมิงใต้ 11 หมู่บ้าน
2. ตำบลสะเมิงเหนือ 6 หมู่บ้าน
3. ตำบลแม่สาบ 10 หมู่บ้าน
4. ตำบลบ่อแก้ว 10 หมู่บ้าน
5. ตำบลขี้เมิน 8 หมู่บ้าน

ประชากร 23,371 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 26.02 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.3 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอสะเมิง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	3,009.27	97.24
พื้นที่เกษตรกรรม	71.13	2.30
พื้นที่อยู่อาศัย	14.16	0.46
พื้นที่แหล่งน้ำ		-
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.4 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอสะเมิง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	31
2551	13
2552	29
2553	48
รวม	121

3) อำเภอสารภี

อำเภอสารภีตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองเชียงใหม่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสันกำแพง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน (จังหวัดลำพูน)

และอำเภอหางดง

ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอหางดงและอำเภอเมืองเชียงใหม่
------------	-----------	----------------------------------

อำเภอสารภีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 105 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลยางเนิ้ง 7 หมู่บ้าน	2. ตำบลสารภี 9 หมู่บ้าน
3. ตำบลชมพู 9 หมู่บ้าน	4. ตำบลไชยสถาน 8 หมู่บ้าน
5. ตำบลข้าวเม้ง 10 หมู่บ้าน	6. ตำบลหนองแฝก 9 หมู่บ้าน
7. ตำบลหนองผึ้ง 8 หมู่บ้าน	8. ตำบลท่ากว้าง 7 หมู่บ้าน

9. ตำบลคอนแก้ว 7 หมู่บ้าน

10. ตำบลท่าวังตาล 13 หมู่บ้าน

11. ตำบลสันทราย 12 หมู่บ้าน

12. ตำบลป่าบง 6 หมู่บ้าน

ประชากร 76,331 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 783.28 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.5 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอสารภี

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้		-
พื้นที่เกษตรกรรม	584.22	85.41
พื้นที่อยู่อาศัย	94.90	13.87
พื้นที่แหล่งน้ำ	1.15	0.17
พื้นที่อื่น ๆ	3.74	0.55

ตาราง 4.6 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอสารภี

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	2
2551	-
2552	-
2553	1
รวม	3

4) อำเภอเชียงดาว

อำเภอเชียงดาวตั้งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ ภูมิประเทศปกคลุมไปด้วยภูเขาสูง มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	รัฐฉาน (ประเทศพม่า) และอำเภอไชยปราการ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอไชยปราการและอำเภอพร้าว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่แตง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอปาย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) และอำเภอเวียงแหง

อำเภอเชียงดาวแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 7 ตำบล 91 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลเชียงดาว 16 หมู่บ้าน
2. ตำบลเมืองนะ 24 หมู่บ้าน
3. ตำบลเมืองงาย 11 หมู่บ้าน
4. ตำบลแม่นะ 13 หมู่บ้าน
5. ตำบลเมืองคอง 6 หมู่บ้าน
6. ตำบลปิงโค้ง 14 หมู่บ้าน
7. ตำบลทุ่งข้าวพวง 7 หมู่บ้าน

ประชากร 81,264 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 43.17 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.7 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอเชียงดาว

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	3,637.54	92.17
พื้นที่เกษตรกรรม	289.30	7.33
พื้นที่อยู่อาศัย	17.86	0.45
พื้นที่แหล่งน้ำ	1.40	0.04
พื้นที่อื่น ๆ	0.63	0.02

ตาราง 4.8 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอเชียงดาว

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	60
2551	35
2552	57
2553	63
รวม	215

5) อำเภอสันทราย

อำเภอสันทรายมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	กับอำเภอแม่แตง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอดอยสะเก็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง และอำเภอเมืองเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอแม่ริม

อำเภอสันทรายแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 117 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลสันทรายหลวง 9 หมู่บ้าน	2. ตำบลสันทรายน้อย 7 หมู่บ้าน
3. ตำบลสันพระเนตร 7 หมู่บ้าน	4. ตำบลสันนาเม็ง 10 หมู่บ้าน
5. ตำบลสันป่าเปา 6 หมู่บ้าน	6. ตำบลหนองแห่ 11 หมู่บ้าน
7. ตำบลหนองจ่อม 9 หมู่บ้าน	8. ตำบลหนองหาร 13 หมู่บ้าน
9. ตำบลแม่แฝก 12 หมู่บ้าน	10. ตำบลแม่แฝกใหม่ 12 หมู่บ้าน
11. ตำบลเมืองเส้น 5 หมู่บ้าน	12. ตำบลป่าไผ่ 16 หมู่บ้าน

ประชากร 113,499 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 398.21 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.9 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอสันทราย

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	233.24	34.59
พื้นที่เกษตรกรรม	384.19	56.98
พื้นที่อยู่อาศัย	37.07	5.50
พื้นที่แหล่งน้ำ	19.79	2.93
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.10 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอสันทราย

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	9
2551	1
2552	1
2553	1
รวม	12

6) อำเภอดอยสะเก็ด

อำเภอดอยสะเก็ดตั้งอยู่ทางตะวันออกของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ

ติดต่อกับ

อำเภอแม่แตงและอำเภอพร้าว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเวียงป่าเป้า (จังหวัดเชียงราย)
และอำเภอเมืองปาน (จังหวัดลำปาง)
ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอแม่ออนและอำเภอสันกำแพง
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอสันทราย
อำเภอคอยสะเกิดแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 14 ตำบล 112 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลเชิงดอย 13 หมู่บ้าน	2. ตำบลสันปูเลย 15 หมู่บ้าน
3. ตำบลลวงเหนือ 10 หมู่บ้าน	4. ตำบลป่าป้อง 8 หมู่บ้าน
5. ตำบลสง่าบ้าน 5 หมู่บ้าน	6. ตำบลป่าลาน 6 หมู่บ้าน
7. ตำบลตลาดขวัญ 6 หมู่บ้าน	8. ตำบลสำราญราษฎร์ 8 หมู่บ้าน
9. ตำบลแม่คือ 6 หมู่บ้าน	10. ตำบลตลาดใหญ่ 5 หมู่บ้าน
11. ตำบลแม่ฮ้อยเงิน 6 หมู่บ้าน	12. ตำบลแม่โป่ง 10 หมู่บ้าน
13. ตำบลป่าเมียง 6 หมู่บ้าน	14. ตำบลเทพเสด็จ 8 หมู่บ้าน

ประชากร 66,432 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 98.96 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.11 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอคอยสะเกิด

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,530.21	77.62
พื้นที่เกษตรกรรม	375.66	19.06
พื้นที่อยู่อาศัย	46.78	2.37
พื้นที่แหล่งน้ำ	18.74	0.95
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.12 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอคอยสะเกิด

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	12
2551	4
2552	3
2553	4
รวม	23

7) อำเภอแม่แจ่ม

อำเภอแม่แจ่มตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอกัลยาณิวัฒนา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสะเมิง อำเภอแม่วาง และอำเภอจอมทอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอจอมทอง อำเภอฮอด และอำเภอแม่สะเรียง (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอขุนยวม และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

อำเภอแม่แจ่มแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 7 ตำบล 108 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลช้างเคื่อง 19 หมู่บ้าน
2. ตำบลท่าผา 14 หมู่บ้าน
3. ตำบลบ้านทับ 13 หมู่บ้าน
4. ตำบลแม่ศึก 17 หมู่บ้าน
5. ตำบลแม่นาจร 19 หมู่บ้าน
6. ตำบลปางหินฝน 14 หมู่บ้าน
7. ตำบลกองแขก 12 หมู่บ้าน

ประชากร 56,723 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 21.11 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.13 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอแม่แจ่ม

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	5,401.41	90.64
พื้นที่เกษตรกรรม	544.50	9.14
พื้นที่อยู่อาศัย	8.26	0.14
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.05	0.00
พื้นที่อื่น ๆ	4.73	0.08

ตาราง 4.14 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอแม่แจ่ม

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	109
2551	44
2552	37
2553	111
รวม	301

8) อำเภอกัลยาณิวัฒนา

อำเภอกัลยาณิวัฒนา เป็นเขตการปกครองระดับอำเภอลำดับที่ 25 ของจังหวัดเชียงใหม่ และอันดับที่ 878 ของประเทศไทย จัดตั้งเมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2552 มีที่ว่าการอำเภออยู่ที่ตำบลแจ่มหลวง

อำเภอกัลยาณิวัฒนา มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอปาย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสะเมิง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่แจ่ม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

อำเภอกัลยาณิวัฒนา ประกอบด้วย 3 ตำบล 21 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลแจ่มหลวง 7 หมู่บ้าน
2. ตำบลบ้านจันทร์ 7 หมู่บ้าน
3. ตำบลแม่แดด 7 หมู่บ้าน

ประชากร 10,574 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 15.67 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.15 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอกัลยาณิวัฒนา

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	2,368.64	98.87
พื้นที่เกษตรกรรม	23.94	1.00
พื้นที่อยู่อาศัย	2.87	0.12
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.15	0.01
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.16 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอกัลยาณิวัฒนา

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	15
2551	5
2552	7
2553	26
รวม	53

9) อำเภอสันกำแพง

อำเภอสันกำแพงอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอดอยสะเก็ดและอำเภอสันทราย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ออน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ออน และอำเภอบ้านธิ (จังหวัดลำพูน)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสารภีและอำเภอเมืองเชียงใหม่

อำเภอสันกำแพงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ตำบล 100 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลสันกำแพง 14 หมู่บ้าน	2. ตำบลทรายมูล 7 หมู่บ้าน
3. ตำบลร่องวัวแดง 11 หมู่บ้าน	4. ตำบลบวกค้าง 13 หมู่บ้าน
5. ตำบลแช่ช้าง 9 หมู่บ้าน	6. ตำบลอนใต้ 11 หมู่บ้าน
7. ตำบลแม่ปุกา 9 หมู่บ้าน	8. ตำบลห้วยทราย 8 หมู่บ้าน
9. ตำบลด้นเปา 10 หมู่บ้าน	10. ตำบลสันกลาง 8 หมู่บ้าน

ประชากร 76,611 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 387.25 คน/ตร.กม

ตาราง 4.17 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอสันกำแพง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,066.04	71.32
พื้นที่เกษตรกรรม	391.13	26.17
พื้นที่อยู่อาศัย	36.26	2.43
พื้นที่แหล่งน้ำ	1.33	0.09
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.18 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอสันกำแพง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	1
2551	2
2552	2
2553	-
รวม	5

10) อำเภอแม่ออน

อำเภอแม่ออนอยู่ทางตะวันออกของตัวเมืองเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอคอยสะเก็ด และอำเภอเมืองปาน (จังหวัดลำปาง)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองปาน (จังหวัดลำปาง)

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองปาน อำเภอเมืองลำปาง (จังหวัดลำปาง) อำเภอแม่ทา อำเภอเมืองลำพูน และ อำเภอบ้านธิ (จังหวัดลำพูน)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอสันกำแพงและอำเภอดอยสะเก็ด

อำเภอแม่ออนแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 49 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลออนเหนือ 10 หมู่บ้าน
2. ตำบลออนกลาง 11 หมู่บ้าน
3. ตำบลบ้านสหกรณ์ 8 หมู่บ้าน
4. ตำบลห้วยแก้ว 8 หมู่บ้าน
5. ตำบลแม่ทา 7 หมู่บ้าน
6. ตำบลทาเหนือ 5 หมู่บ้าน

ประชากร 21,405 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 48.39 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.19 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอแม่ออน

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,132.21	91.30
พื้นที่เกษตรกรรม	92.98	7.50
พื้นที่อยู่อาศัย	8.44	0.68
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.79	0.06
พื้นที่อื่น ๆ	5.60	0.45

ตาราง 4.20 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอแม่ออน

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	4
2551	3
2552	-
2553	3
รวม	10

11) อำเภอแมริม

อำเภอแมริมมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่แตง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสันทราย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอหางดง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสะเมิง

อำเภอแมริมแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 11 ตำบล 91 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลริมใต้ 8 หมู่บ้าน
2. ตำบลริมเหนือ 4 หมู่บ้าน
3. ตำบลสันโป่ง 11 หมู่บ้าน
4. ตำบลจี้เหล็ก 8 หมู่บ้าน
5. ตำบลสะลวง 8 หมู่บ้าน
6. ตำบลห้วยทราย 5 หมู่บ้าน
7. ตำบลแม่แรม 12 หมู่บ้าน
8. ตำบลโป่งแยง 9 หมู่บ้าน
9. ตำบลแม่สา 6 หมู่บ้าน
10. ตำบลดอนแก้ว 10 หมู่บ้าน
11. ตำบลเหมืองแก้ว 9 หมู่บ้าน

ประชากร 84,570 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 190.64 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.21 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอแมริม

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,021.18	68.44
พื้นที่เกษตรกรรม	405.24	27.16
พื้นที่อยู่อาศัย	62.32	4.18
พื้นที่แหล่งน้ำ	2.82	0.19
พื้นที่อื่น ๆ	0.62	0.04

ตาราง 4.22 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอแมริม

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	6
2551	7
2552	2
2553	6
รวม	21

12) อำเภอเวียงแหง

อำเภอเวียงแหงตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ จังหวัด และประเทศใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	รัฐฉาน (ประเทศพม่า)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเชียงดาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเชียงดาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอปาย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

อำเภอเวียงแหงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 ตำบล 23 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลเมืองแหง 12 หมู่บ้าน
2. ตำบลเปียงหลวง 6 หมู่บ้าน
3. ตำบลแสนไห 5 หมู่บ้าน

ประชากร 26,653 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 39.35 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.23 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอเวียงแหง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,276.51	92.11
พื้นที่เกษตรกรรม	102.07	7.37
พื้นที่อยู่อาศัย	7.13	0.51
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.09	0.01
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.24 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอเวียงแหง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	19
2551	-
2552	7
2553	22
รวม	48

13) อำเภอคอยหล่อ

อำเภอคอยหล่อตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่วาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสันป่าตอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอป่าซาง อำเภอเวียงหนองล่อง (จังหวัดลำพูน) และอำเภอจอมทอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอจอมทอง

อำเภอคอยหล่อแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 ตำบล 54 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลคอยหล่อ 26 หมู่บ้าน
2. ตำบลสองแคว 8 หมู่บ้าน
3. ตำบลยางคราม 11 หมู่บ้าน
4. ตำบลสันติสุข 9 หมู่บ้าน

ประชากร 26,798 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 103.02 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.25 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอคอยหล่อ

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,682.05	83.92
พื้นที่เกษตรกรรม	267.68	13.36
พื้นที่อยู่อาศัย	20.19	1.01
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.88	0.04
พื้นที่อื่น ๆ	33.48	1.67

ตาราง 4.26 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอคอยหล่อ

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	3
2551	4
2552	3
2553	-
รวม	10

14) อำเภอพริ้ว

อำเภอพริ้วมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอไชยปราการ และอำเภอแม่สรวย (จังหวัด
เชียงราย)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเวียงป่าเป้า (จังหวัดเชียงราย)

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอดอยสะเก็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอแม่แตงและอำเภอเชียงดาว

อำเภอพริ้วแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 108 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลเวียง 6 หมู่บ้าน
2. ตำบลทุ่งหลวง 6 หมู่บ้าน
3. ตำบลป่าดู่ 12 หมู่บ้าน
4. ตำบลป่าไผ่ 10 หมู่บ้าน
5. ตำบลสันทราย 15 หมู่บ้าน
6. ตำบลบ้านโป่ง 8 หมู่บ้าน
7. ตำบลน้ำแพร่ 8 หมู่บ้าน
8. ตำบลเขื่อนผาก 10 หมู่บ้าน
9. ตำบลแม่แว่น 11 หมู่บ้าน
10. ตำบลแม่ปิ้ง 13 หมู่บ้าน
11. ตำบลโหล่งขอด 9 หมู่บ้าน

ประชากร 50,641 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 25.04 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.27 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอพริ้ว

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	2,376.20	91.65
พื้นที่เกษตรกรรม	172.70	6.66
พื้นที่อยู่อาศัย	25.33	0.98
พื้นที่แหล่งน้ำ	12.37	0.48
พื้นที่อื่น ๆ	6.18	0.24

ตาราง 4.28 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอพริ้ว

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	19
2551	11
2552	25
2553	24
รวม	79

15) อำเภอหางดง

อำเภอหางดงมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสะเมิงและอำเภอแม่ออน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอสารภี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมืองลำพูน (จังหวัดลำพูน) และอำเภอ
สันป่าตอง		
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสันป่าตอง อำเภอแม่วาง และอำเภอสะเมิง

อำเภอหางดงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 113 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลหางดง 13 หมู่บ้าน
2. ตำบลหนองแก้ว 9 หมู่บ้าน
3. ตำบลหารแก้ว 9 หมู่บ้าน
4. ตำบลหนองตอง 14 หมู่บ้าน
5. ตำบลขุนคอง 9 หมู่บ้าน
6. ตำบลสบแม่ข่า 5 หมู่บ้าน
7. ตำบลบ้านแหวน 13 หมู่บ้าน
8. ตำบลสันผักหวาน 7 หมู่บ้าน
9. ตำบลหนองควาย 12 หมู่บ้าน
10. ตำบลบ้านปง 11 หมู่บ้าน
11. ตำบลน้ำแพร่ 11 หมู่บ้าน

ประชากร 76,513 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 276.12 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.29 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอหางดง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,456.65	79.71
พื้นที่เกษตรกรรม	258.71	14.16
พื้นที่อยู่อาศัย	110.98	6.07
พื้นที่แหล่งน้ำ	1.18	0.06
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.30 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอหางดง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	7
2551	3
2552	1
2553	10
รวม	21

16) อำเภอแม่วาง

อำเภอแม่วางตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสะเมิง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอหางดงและอำเภอสันป่าตอง
ทิศใต้ ติด	ต่อต่อกับ	อำเภอดอยหล่อและอำเภอจอมทอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่แจ่ม

อำเภอแม่วางแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล 62 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลบ้านกาด 13 หมู่บ้าน
2. ตำบลทุ่งปี๊ 12 หมู่บ้าน
3. ตำบลทุ่งรวงทอง 8 หมู่บ้าน
4. ตำบลแม่วิน 19 หมู่บ้าน
5. ตำบลดอนเปา 10 หมู่บ้าน

ประชากร 31,103 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 51.69 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.31 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอแม่วาง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	3,127.61	89.39
พื้นที่เกษตรกรรม	297.51	8.50
พื้นที่อยู่อาศัย	23.32	0.67
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.21	0.01
พื้นที่อื่น ๆ	50.22	1.44

ตาราง 4.32 จำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอแม่วาง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	20
2551	15
2552	9
2553	28
รวม	72

17) อำเภอสันป่าตอง

อำเภอสันป่าตองตั้งอยู่ตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่วางและอำเภอหางดง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอหางดง และอำเภอเมืองลำพูน (จังหวัดลำพูน)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอป่าซาง (จังหวัดลำพูน) และอำเภอดอยหล่อ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่วาง

อำเภอสันป่าตองแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 122 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลยู่หวา 15 หมู่บ้าน
2. ตำบลสันกลาง 9 หมู่บ้าน
3. ตำบลท่าวังพร้าว 7 หมู่บ้าน
4. ตำบลมะขามหลวง 11 หมู่บ้าน
5. ตำบลแม่ก้า 14 หมู่บ้าน
6. ตำบลบ้านแม่ 14 หมู่บ้าน
7. ตำบลบ้านกลาง 11 หมู่บ้าน
8. ตำบลทุ่งสะโตก 12 หมู่บ้าน
9. ตำบลทุ่งด้อม 11 หมู่บ้าน
10. ตำบลน้ำบ่อหลวง 11 หมู่บ้าน
11. ตำบลมะขุนหวาน 7 หมู่บ้าน

ประชากร 77,899 คน (พ.ศ. 2553) ความหนาแน่น 425.19 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.33 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอสันป่าตอง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	952.18	76.21
พื้นที่เกษตรกรรม	249.14	19.94
พื้นที่อยู่อาศัย	47.53	3.80
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.50	0.04
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.34 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอสันป่าตอง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	-
2551	-
2552	-
2553	1
รวม	1

18) อำเภอเมืองเชียงใหม่

อำเภอเมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ออน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอสันทรายและอำเภอสันกำแพง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสารภีและอำเภอหางดง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอหางดง

อำเภอเมืองเชียงใหม่แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 ตำบล 78 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลศรีภูมิ -	2. ตำบลพระสิงห์ -
3. ตำบลหายยา -	4. ตำบลช้างม่อย -
5. ตำบลช้างคลาน -	6. ตำบลวัดเกต -
7. ตำบลช้างเผือก 5 หมู่บ้าน	8. ตำบลสุเทพ 15 หมู่บ้าน
9. ตำบลแม่เหียะ 10 หมู่บ้าน	10. ตำบลป่าแดด 13 หมู่บ้าน
11. ตำบลหนองหอย 6 หมู่บ้าน	12. ตำบลท่าศาลา 5 หมู่บ้าน
13. ตำบลหนองป่าครั่ง 7 หมู่บ้าน	14. ตำบลฟ้าฮ่าม 7 หมู่บ้าน
15. ตำบลป่าตัน -	16. ตำบลสันผีเสื้อ 9 หมู่บ้าน

ประชากร 269,460 คน (พ.ศ. 2553) ความหนาแน่น 1,768.11 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.35 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	919.45	59.19
พื้นที่เกษตรกรรม	524.33	33.75
พื้นที่อยู่อาศัย	102.50	6.60
พื้นที่แหล่งน้ำ	4.46	0.29
พื้นที่อื่น ๆ	2.63	0.17

ตาราง 4.36 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอเมืองเชียงใหม่

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	-
2551	1
2552	-
2553	1
รวม	2

19) อำเภอแม่เอย

อำเภอแม่เอยตั้งอยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัดเชียงใหม่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ
จังหวัด และประเทศใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	รัฐฉาน (ประเทศพม่า)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่จัน อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอ แม่สรวย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่สรวย (จังหวัดเชียงราย) และอำเภอฝาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอฝาง

อำเภอแม่เอยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 92 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลแม่เอย 13 หมู่บ้าน
2. ตำบลแม่สาว 16 หมู่บ้าน
3. ตำบลสันต้นหมื้อ 12 หมู่บ้าน
4. ตำบลแม่นาวาง 17 หมู่บ้าน
5. ตำบลท่าตอน 15 หมู่บ้าน
6. ตำบลบ้านหลวง 10 หมู่บ้าน
7. ตำบลมะลิกา 10 หมู่บ้าน

ประชากร 71,359 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 96.86 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.37 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอแม่เอย

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,575.47	84.04
พื้นที่เกษตรกรรม	286.06	15.26
พื้นที่อยู่อาศัย	12.29	0.66
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.74	0.04
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.38 แสดงจำนวนจุดความร้อน(hotspot) ที่พบในอำเภอแม่เมาะ

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	20
2551	6
2552	17
2553	19
รวม	62

20) อำเภอไชยปราการ

อำเภอไชยปราการตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอฝาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่สรวย (จังหวัดเชียงราย)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอพร้าว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเชียงดาว และรัฐฉาน (ประเทศพม่า)

อำเภอไชยปราการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 ตำบล 44 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลปงคำ 8 หมู่บ้าน
2. ตำบลศรีดงเย็น 18 หมู่บ้าน
3. ตำบลแม่ทะลบ 7 หมู่บ้าน
4. ตำบลหนองบัว 11 หมู่บ้าน

ประชากร 44,218 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 86.54 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.39 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอไชยปราการ

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,632.49	84.82
พื้นที่เกษตรกรรม	269.01	13.98
พื้นที่อยู่อาศัย	11.02	0.57
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.87	0.05
พื้นที่อื่น ๆ	11.21	0.58

ตาราง 4.40 จำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอไชยปราการ

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	16
2551	5
2552	11
2553	6
รวม	38

21. อำเภอฮอด

อำเภอฮอดตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่แจ่มและอำเภอจอมทอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านโฮ่งและอำเภอเถิน (จังหวัดลำพูน)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอดอยเต่าและอำเภออมก๋อย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสบเมยและอำเภอแม่สะเรียง (จังหวัด

แม่ฮ่องสอน)

อำเภอฮอดแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 60 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลหางดง 13 หมู่บ้าน
2. ตำบลฮอด 5 หมู่บ้าน
3. ตำบลบ้านตาล 10 หมู่บ้าน
4. ตำบลบ่อหลวง 12 หมู่บ้าน
5. ตำบลบ่อสถี 10 หมู่บ้าน
6. ตำบลนาคอเรือ 10 หมู่บ้าน

ประชากร 43,465 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 30.38 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.41 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอฮอด

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	3,306.95	75.73
พื้นที่เกษตรกรรม	510.83	11.70
พื้นที่อยู่อาศัย	18.72	0.43
พื้นที่แหล่งน้ำ	85.83	1.97
พื้นที่อื่น ๆ	444.39	10.18

ตาราง 4.42 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอฮอด

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	20
2551	5
2552	9
2553	21
รวม	55

22) อำเภอจอมทอง

อำเภอจอมทองมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแม่วางและอำเภอดอยหล่อ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเวียงหนองล่องและอำเภอบ้านโฮ่ง (จังหวัดลำพูน)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอฮอด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่แจ่ม

อำเภอจอมทองแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 6 ตำบล 97 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลบ้านหลวง 23 หมู่บ้าน
2. ตำบลช่วงเป้า 12 หมู่บ้าน
3. ตำบลสบเตี๊ยะ 21 หมู่บ้าน
4. ตำบลบ้านแปะ 18 หมู่บ้าน
5. ตำบลดอยแก้ว 9 หมู่บ้าน
6. ตำบลแม่สอย 14 หมู่บ้าน

ประชากร 69,816 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 98.39 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.43 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอจอมทอง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	4,533.96	90.92
พื้นที่เกษตรกรรม	221.64	4.44
พื้นที่อยู่อาศัย	21.22	0.43
พื้นที่แหล่งน้ำ	2.47	0.05
พื้นที่อื่น ๆ	207.61	4.16

ตาราง 4.44 จำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอจอมทอง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	45
2551	6
2552	11
2553	26
รวม	88

23) อำเภอฝาง

อำเภอฝางตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	รัฐฉาน (ประเทศพม่า) และอำเภอแม่ฮาด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ฮาด
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่สรวย (จังหวัดเชียงราย) และอำเภอไชยปราการ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ รัฐฉาน (ประเทศพม่า)

อำเภอฝางแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 8 ตำบล 128 หมู่บ้าน ได้แก่

1. หมู่บ้านเวียง 19 หมู่บ้าน
2. หมู่บ้านม่อนปิ่น 22 หมู่บ้าน
3. หมู่บ้านแม่งอน 18 หมู่บ้าน
4. หมู่บ้านแม่สุ่น 17 หมู่บ้าน
5. หมู่บ้านสันทราย 17 หมู่บ้าน
6. หมู่บ้านแม่คะ 15 หมู่บ้าน
7. หมู่บ้านแม่ข่า 13 หมู่บ้าน
8. หมู่บ้านโป่งน้ำร้อน 7 หมู่บ้าน

ประชากร 111,562 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 125.6 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.45 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอฝาง

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	1,601.02	75.19
พื้นที่เกษตรกรรม	495.71	23.28
พื้นที่อยู่อาศัย	31.41	1.47
พื้นที่แหล่งน้ำ	1.25	0.06
พื้นที่อื่น ๆ		-

ตาราง 4.46 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอฝาง

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	19
2551	8
2552	19
2553	7
รวม	53

24) อำเภออมก๋อย

อำเภออมก๋อยมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอสบเมย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) และอำเภอฮอด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอดอยเต่า และอำเภอสามเงา (จังหวัดตาก)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแม่ระมาด (จังหวัดตาก)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอท่าสองยาง (จังหวัดตาก) และอำเภอสบเมย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน)

อำเภออมก๋อยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบลและ 95 หมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยเทศบาลตำบล 1 แห่ง คือเทศบาลตำบลอมก๋อย และองค์การบริหารส่วนตำบลอีก 6 แห่ง ตำบลในอำเภออมก๋อยมีทั้งหมด 7 ตำบล ดังนี้

1 ตำบลอมก๋อย 20 หมู่บ้าน	2 ตำบลยางเปียง 17 หมู่บ้าน
3 ตำบลแม่ตื่น 16 หมู่บ้าน	4 ตำบลม่อนจอง 9 หมู่บ้าน
5 ตำบลสบโขง 16 หมู่บ้าน	6 ตำบลนาเกียน 16 หมู่บ้าน
7 ตำบลเทศบาลตำบลอมก๋อย 2 หมู่บ้าน	

ประชากร 57,915 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 27.66 คน/ตร.กม.

ตาราง 4.47 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภออมก๋อย

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	4,247.46	93.81
พื้นที่เกษตรกรรม	275.30	6.08
พื้นที่อยู่อาศัย	4.53	0.10
พื้นที่แหล่งน้ำ	0.10	0.00
พื้นที่อื่น ๆ	0.16	0.00

ตาราง 4.48 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภออมก๋อย

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	74
2551	39
2552	39
2553	40
รวม	192

25) อำเภอดอยเต่า

อำเภอดอยเต่าตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอฮอด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเถิน (จังหวัดลำพูน)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสามเงา (จังหวัดตาก)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภออมก๋อย

อำเภอดอยเต่าแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 42 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลดอยเต่า 10 หมู่บ้าน
2. ตำบลท่าเตื่อ 6 หมู่บ้าน
3. ตำบลมีดกา 5 หมู่บ้าน
4. ตำบลบ้านแฮ่น 4 หมู่บ้าน
5. ตำบลบงตัน 6 หมู่บ้าน
6. ตำบลโป่งทุ่ง 11 หมู่บ้าน

ประชากร 27,189 คน (พ.ศ. 2552) ความหนาแน่น 33.82 คน/ตร.กม.

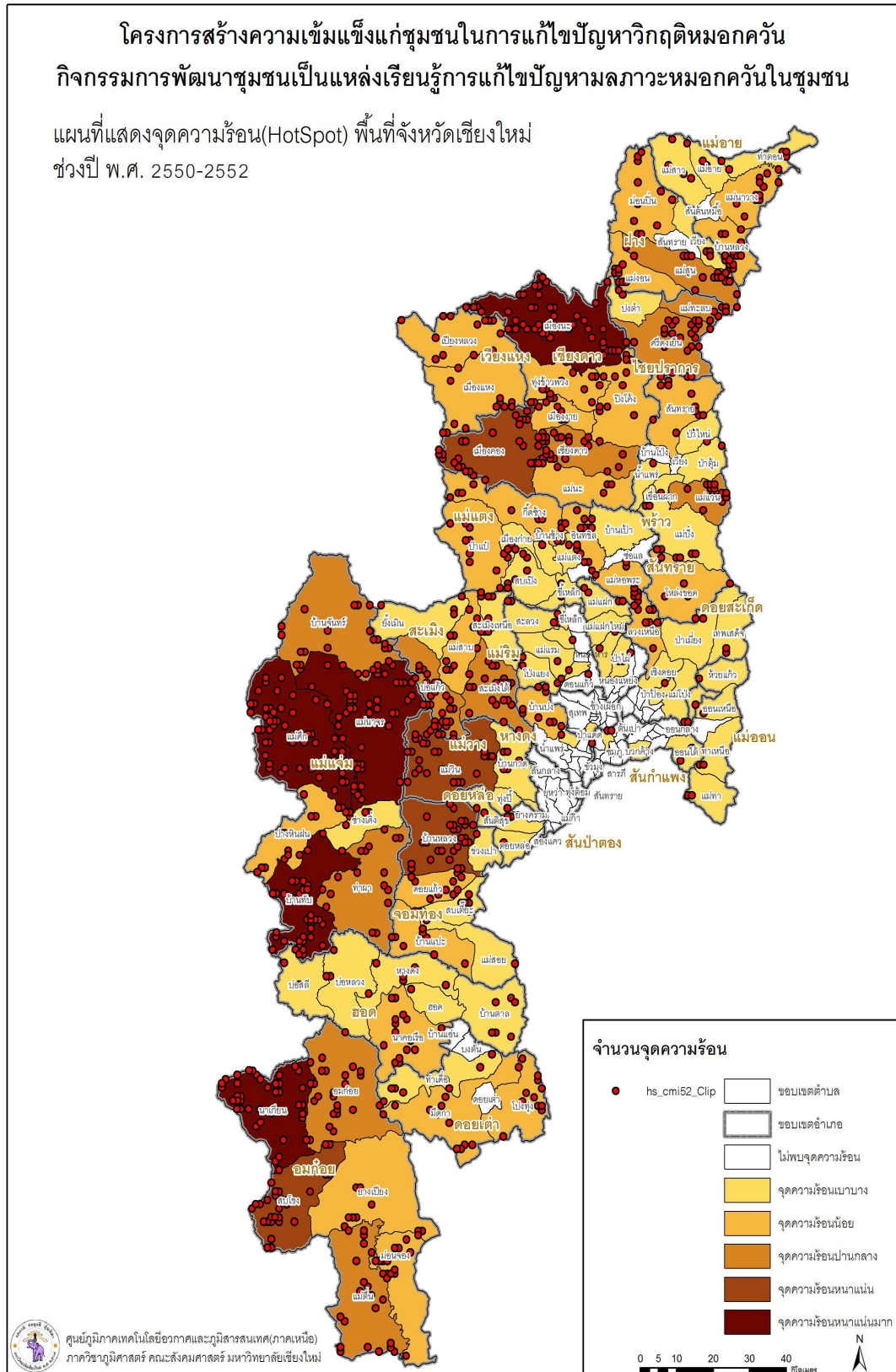
ตาราง 4.49 แสดงสิ่งปกคลุมดินในอำเภอคอยเต่า

ลักษณะสิ่งปกคลุมดิน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้	3,391.92	86.73
พื้นที่เกษตรกรรม	106.27	2.72
พื้นที่อยู่อาศัย	15.72	0.40
พื้นที่แหล่งน้ำ	87.71	2.24
พื้นที่อื่น ๆ	309.42	7.91

ตาราง 4.50 แสดงจำนวนจุดความร้อน (hotspot) ที่พบในอำเภอคอยเต่า

ปี พ.ศ.	จำนวนจุดความร้อนที่พบ
2550	13
2551	8
2552	14
2553	2
รวม	37

โครงการสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤติหมอกควัน
 กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้การแก้ไขปัญหาหมอกควันในชุมชน
 แผนที่แสดงจุดความร้อน(HotSpot) พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่
 ช่วงปี พ.ศ. 2550-2552

รูปที่ 4.1 แผนที่แสดงจุดความร้อนพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ช่วงปี พ.ศ. 2550-2552

จากเกณฑ์การคัดเลือกชุมชนดังกล่าว ทางโครงการฯ สามารถคัดเลือกชุมชนที่จะเป็น
 เครือข่ายแหล่งเรียนรู้และเป็นชุมชนที่จะได้รับการจัดตั้งกองทุนสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการ
 แก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้และเครือข่าย
 ชุมชนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันในระยะยาว โดยทางโครงการฯ
 เห็นสมควรที่จะจัดตั้งกองทุนจำนวน 50 กองทุน สำหรับชุมชน 25 อำเภอ ภายในจังหวัดเชียงใหม่
 ที่ได้แสดงเจตนาเข้าร่วมเป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายแหล่งชุมชนในการร่วมมือป้องกัน
 และแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน โดยมีชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อจัดตั้งกองทุนดังต่อไปนี้
 (ตารางที่ 4.51)

ตารางที่ 4.51 ชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อจัดตั้งกองทุน

ที่	ชุมชน	ที่	ชุมชน
อำเภอสะเมิง		อำเภอพร้าว	
1	วัดพระบรมธาตุคอกผาส้ม	26	องค์การบริหารส่วนตำบลโหล่งขอด
2	โรงเรียนวัดขี้เมิน	27	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แว่น
อำเภอเชียงดาว		28	โรงเรียนบ้านแม่เหิยะ
3	โครงการขยายผลโครงการหลวง บ้านปางแดงใน	อำเภอหางดง	
4	โรงงานปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ บ้านศรีสะอาด	29	กลุ่มคัดแยกขยะชุมชนบ้านแพะขวาง
5	โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม	อำเภอแม่ våง	
อำเภอฝาง		30	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกาด
6	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮอน	31	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน
7	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮูน	อำเภอสันป่าตอง	
8	โรงเรียนฝางชนูปถัมภ์	32	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแม่
อำเภอแม่เอย		33	องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง
9	โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30	อำเภอแม่ฮอน	
อำเภอไชยปราการ		34	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา
10	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทะลบ	35	องค์การบริหารส่วนตำบลทาเหนือ
11	องค์การบริหารส่วนตำบลศรีดงเย็น	อำเภอสันกำแพง	
อำเภอฮอด		36	โรงเรียนสันกำแพง
12	เทศบาลตำบลบ้านดาด	37	องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย
13	โรงเรียนฮอดพิทยาคม	38	เทศบาลตำบลออนใต้
อำเภออมก๋อย		อำเภอแม่ริม	
14	องค์การบริหารส่วนตำบลอมก๋อย	39	องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว
15	เทศบาลตำบลอมก๋อย	40	โรงเรียนวัดแม่ริมวิทยา
อำเภอดอยเต่า		อำเภอสันทราย	
16	โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม	41	เทศบาลตำบลป่าไผ่
อำเภอภักดีวัฒนา		42	เทศบาลตำบลแม่แฝก
17	องค์การบริหารส่วนตำบลแจ่มหลวง	อำเภอดอยสะเก็ด	
18	องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แดด	43	เทศบาลตำบลป่าป้อง
19	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจันทร์	44	โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม
อำเภอจอมทอง		อำเภอสารภี	
20	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปะ	45	โรงเรียนสารภีพิทยาคม
21	องค์การบริหารส่วนตำบลดอยแก้ว	46	เทศบาลตำบลชมพู
อำเภอดอยหล่อ		อำเภอเมือง	
22	องค์การบริหารส่วนตำบลดอยหล่อ	47	โรงเรียนหอพระ
อำเภอเวียงแหง		48	โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย (แผนกมัธยม)
23	องค์การบริหารส่วนตำบลเปียงหลวง	อำเภอแม่แจ่ม	
24	องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแหง	49	โรงเรียนแม่แจ่ม
อำเภอแม่แตง		50	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทับ*
25	โรงเรียนแม่แตง		

โดยแต่ละกองทุนจะได้รับงบประมาณสนับสนุนกองทุนละ 25,000 บาท (สองหมื่นห้าพันบาทถ้วน) และมีเงื่อนไขสำคัญของกองทุนคือ

1. มีการจัดตั้งประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการรับผิดชอบกองทุน
2. ประธาน และเลขานุการกองทุนต้องเข้าร่วมประชุมกับคณะนักวิจัยเพื่อร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ควรปฏิบัติในการดำเนินการกองทุน
3. คณะกรรมการกองทุนแต่ละชุมชนมีการกำหนดหลักเกณฑ์ การบริหารเงินที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันอย่างแท้จริง
4. คณะกรรมการอาจนำไปขยายเครือข่ายการดำเนินกิจกรรมสู่ชุมชนหรือหมู่บ้านอื่นเพื่อสร้างเครือข่ายและหรือเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นต่อไป
5. จังหวัดเชียงใหม่ได้อาศัยคณะกรรมการกองทุนเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันในชุมชน และสามารถติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละกองทุน

4.2 เครือข่ายชุมชนต้นแบบในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน

นอกจากกองทุนสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควันทั้ง 50 ชุมชน ยังมีเครือข่ายชุมชนต้นแบบที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดการปัญหาหมอกควันที่มีวิธีการจัดการที่ดีและสามารถนำไปเผยแพร่ให้กับชุมชนอื่น ๆ ได้นำไปปรับใช้ได้ จำนวน 14 แหล่งเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ (เรื่องการทำถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพดและการจัดระเบียบที่ดินตำบลบ้านทับ)
2. บริษัท เนเจอร์อล อะกรีกัลเจอร์ จำกัด และสวนป่าแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ (การผลิตปุ๋ยหมักระดับอุตสาหกรรม)
3. โรงเรียนแม่แตง ตำบลสันมหาพล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ (การใช้เครื่องบดย่อยกิ่งไม้ใบไม้ขนาดเล็ก)
4. ตลาดนัดขยะ หมู่ 3 ตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ (หมู่บ้านประดับดาว, ตลาดนัดขยะ)
6. องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ (การใช้เครื่องบดย่อยกิ่งไม้ใบไม้ขนาดใหญ่)

7. วัดพระบรมธาตุคอกยผาส้ม อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เรียนรู้เชิงปฏิบัติการ เศรษฐกิจพอเพียง)
8. โรงเรียนวัดช้างเมิน อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ (เครื่องบดย่อยกิ่งไม้ใบไม้ขนาดกลาง)
9. โครงการขยายผลโครงการหลวง ปางแดงใน ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (เรื่องการปลูกพืชแบบไม่ไถ-ไม่เผา, เครื่องบดย่อยกิ่งไม้ใบไม้ขนาดใหญ่)
10. อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (เครื่องบดย่อยกิ่งไม้ใบไม้ขนาดใหญ่, การผลิตปุ๋ยระบบ กองเดิมอากาศ, โรงงานใบลำไยอัดแท่ง)
11. โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) (การจัดการเศษอาหารด้วยไส้เดือนดิน)
12. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คณะเกษตรศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์, คณะวิศวกรรมศาสตร์, สถาบันวิจัยสังคม, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ)
13. ฐานเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีเครื่องจักรกลเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (การทำปุ๋ยหมักอย่างง่าย, เครื่องบดย่อยกิ่งไม้ใบไม้ขนาดเล็กและขนาดกลาง)

ทางโครงการฯ เห็นว่าทั้งเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายกองทุนสร้างความเข้มแข็ง แก่ชุมชนในการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน จะเป็นเครื่องมือสำคัญในระยะยาวสำหรับการแก้ไขปัญหาวิกฤตหมอกควัน เพราะเป็นการสร้างความตระหนักรู้ให้กับผู้นำชุมชน เยาวชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และเปิดโอกาสให้ทุกชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและช่วยกันป้องกันปัญหาในอนาคต หลังจากการคัดเลือกชุมชน บทต่อไปบทที่ 5 จะนำเสนอผลการศึกษาและรูปแบบทางเลือกให้แก่เกษตรกรและชุมชนในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ที่ก่อให้เกิดปัญหาหมอกควัน เพื่อแต่ละชุมชนสามารถเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง โดยรายละเอียดรูปแบบทางเลือกจะนำเสนอในบทที่ 5 ต่อไป